

ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТА ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНЕРА

Наталія Школяр (м. Хмельницький)

Глибинні й стрімкі політичні, соціально-економічні та інноваційно-освітні трансформації, що відбуваються в Україні, а також глобалізаційні процеси, пов'язані з орієнтацією нашої держави на інтеграцію із світовою спільнотою, зумовлюють актуальність проблеми професійної підготовки фахівців у галузі графічного дизайну.

На нашу думку, формування термінологічної компетентності, що є однією з основних складових професійної компетентності, є важливим етапом у підготовці кваліфікованого майбутнього дизайнера, оскільки володіння термінологічно-понятійним апаратом спеціальності належить до категорії спеціальних знань, без оволодіння якими неможлива успішна професійна діяльність майбутнього графічного дизайнера.

Проблеми формування термінологічної компетентності досліджують українські та іноземні науковці. Питанню професійної термінологічної лексики присвячені праці Є. Копіци, Н. Костриці, Л. Лучкіної, В. Михайлюк, Л. Прокопенко, Т. Рукас. Окремі аспекти розвитку термінологічної компетентності розглянуто у працях Н. Бондаренко, Т. Денищич, Е. Огар, Т. Симоненко, Т. Стасюк, О. Гриджук.

Мета дослідження – визначити зміст і особливості когнітивного компонента термінологічної компетентності графічних дизайнерів.

Важливим компонентом термінологічної компетентності майбутніх графічних дизайнерів є когнітивний, який стосується пізнання та процесів мислення [4, с. 62]. Основною складовою цього компонента є знання. В українському педагогічному словнику, за редакцією С. Гончаренка, категорія «знання» розглядається як особлива форма процесу відображення дійсності, яка характеризується усвідомленням їх істинності [5, с. 137]. Енциклопедія освіти визначає знання як відображення у свідомості образів

предметів і явищ об'єктивної дійсності, їх властивостей, відношень між ними й закономірностей розвитку в процесі засвоєння суспільного досвіду пізнання [1, с. 326]. До невід'ємних якостей знань належать усвідомленість, осмисленість, насиченість певним змістом, чітким розумінням предметів та явищ, уміння назвати, описати і пояснити факти, вказати їхні взаємозв'язки, обґрунтувати положення, зробити певні висновки. Знання характеризуються широтою, ступенем повноти охоплення ними предметів і явищ даної галузі дійсності, їх особливостей і закономірностей [3, с. 118].

Ми виділяємо у когнітивному компоненті знання про мову та термінологію зокрема як компетенції, які потребують посиленої уваги у процесі їх формування. Дослідниками виділяються наступні основні компетенції мовлення: знання і здатність використовувати словниковий запас загальної та професійної лексики; знання й здатність вести постійний граматичний контроль власного мовлення та правильно використовувати граматичні елементи, категорії, структури, процеси; розуміння суті та призначення основних понять і термінів, їх правильної вимови та наголосу, знання граматичних елементів; знання правил написання фахових термінів, пунктуаційних знаків та їх випадків уживання, знання логографічних знаків загального вжитку; уміння студента правильно будувати та доцільно використовувати висловлювання [2, с. 43-44]. До цього переліку компетенцій можна додати ще знання та уміння влучно і доцільно використовувати професіоналізми під час спілкування у процесі вирішення професійних питань, знання їх виникнення, побудови, правильного написання та вимови.

Окрім вищезазначених компетенцій після аналізу освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) бакалаврів дизайну, ми дійшли висновку, що студенти повинні володіти знаннями з ведення ділової документації, зокрема: розробляти проектно-технічні рішення дизайн-об'єктів, дизайн-проектів та конструкторську документацію у

регламентовано-нормативній відповідності; розробляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, дизайн-об'єктів, дизайн-проектів; виконувати аналіз творів мистецтва, об'єктів (джерел) творчого натхнення; визначати властивості та формулювати вимоги до дизайн-об'єктів, дизайн-проектів; обґрунтувати, аргументувати власну думку, художнє рішення, розробку.

Отже, зміст когнітивного компоненту термінологічної компетентності майбутнього графічного дизайнера являє собою теоретичну складову даної компетентності як єдність теоретичних, методичних і технологічних знань. Цей компонент відображає знання термінологічного апарату та особливостей його застосування у сфері графічного дизайну. Розвиток когнітивної сфери передбачає підвищення рівня розвитку розумових дій, мовленнєвої мобільності, оволодіння прийомами переробки та фіксації необхідної професійної інформації.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Енциклопедія освіти / [ред. упоряд. В. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Загородна О. Ю. Формування комунікативної професійної компетентності студентів економічних спеціальностей засобами інноваційних технологій: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / О. Ю. Загородна; Вінниц. держ. пед. ун-т. імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2010. – 254 с.
3. Педагогическая энциклопедия: в 4 т. / [Гл. ред. А. И. Каиров, Ф. Н. Петров]. – М.: Советская энциклопедия, 1968. – Т. 2. – 912 с.
4. Словарь для начинающего психолога / [под ред. И. В. Дубровиной]. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 160 с.
5. Український педагогічний словник / [під ред. С. У. Гончаренко]. – К.: Либідь, – 375 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Школяр Наталія Валеріївна – аспірант кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Хмельницького національного університету.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх графічних дизайнерів.